

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der
Meij, Alpen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan
Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M.
Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A.
Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der Lee,
Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d
Rijn. tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen
a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs
voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De waarborg van het einde

”En Het kwam, en heeft het boek ge-
nomen uit de rechterhand Desgenen,
Die op de troon zat”.

Openbaring 5 : 7.

Johannes, de balling op Patmos, heeft gezien een deur geopend in de hemel. Toen heeft hij gehoord een geluid als van een bazuin. Het is een stem, de stem, die ook eerder tot hem gesproken had, de stem van de Alpha en de Omega, van de verheerlijkte Koning, Jezus Christus. Deze nodigt Johannes binnen te treden in de heilige tempel van de hemel. Johannes ziet een troon in de hemel. De troon is niet ledig. Iemand is erop gezeten. Hij, Die daarop zit heeft de heerschappij. Hij regeert hemel en aarde.

In de handen van de zittende op de troon bemerkt Johannes een boekrol. Dat is het boek van de raadsbesluiten van God. Daarin staat alles beschreven. In het bijzonder Gods heilsraad en heilsplannen met Zijn kerk. Hier is niet te denken aan onze geschiedboeken. Die beschrijven wat gebeurd is. Dit boek vermeldt wat gebeuren gaat. Het slot van dit boek geeft aan het zesde en het zevende heilsfeit: de wederkomst van de Heere Jezus én de nieuwe hemel en aarde. Het boek is verzegeld. 't Is als een oude Statenbijbel met sloten. 't Is verzegeld met zeven zegelen. Daarom spreken we van het boek met de zeven zegelen. En die zegelen zeggen ons dat het boek is gesloten.

We zien opeens Johannes in tranen uitbarsten. Ontzetting grijpt Johannes aan. Tot diep in zijn ziel wordt hij bewogen. Hij weent zeer.

Nu zijn tranen voor een dienstknecht van de Heere niet zeldzaam. Als hij naar de opdracht hem gegeven komt met het kostelijke Evangelie en hij geplaatst wordt voor de hardigheid van harten, als hij ziet het wegslaan van de liefdehand van de Heere, als hij bemerkt het zoeken van allerlei vonden om onder de klem van het Woord uit te komen, als hij geplaatst wordt voor allerlei gereedeneer, als hij constateert de triomf van het Gode vijandige vlees, de kracht van het ongelooft en de macht van satan om zielen te verderven, dan weent hij zeer. Evenwel — Johannes is niet op aarde, niet in een gemeente. Hij is opgetrokken in de hemel.

Tranen, droefheid in de hemel hoe kan dat? 't Zijn misschen tranen van vreugde, van blijde ontroering nu hij zijn God in alle heerlijkheid aanschouwt? Neen —, het zijn tranen van grote droefheid. Wat is daarvan de oorzaak?

Er is een sterke engel naar voren getreden, en deze roept uit met luider stem: wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen open te breken? Die stem is luid, daarom luid omdat hij moet doordringen door de hemel en over de aarde, ja, in de diepte der zee. Als die stem heeft gesproken dan valt er een angstig stilzwijgen in de hemel, op de aarde en in de diepte der zee. Er is niemand die komt. Geen mens, geen dier, geen engel kan, is in staat om het boek te openen. Er is niemand die waardig is de zeven zegels te verbreken. Wat dit betekent? Wel — er komt

geen voleinding. De dingen blijven zoals ze zijn. Er komt geen nieuwe hemel en geen nieuwe aarde. De draak blijft de vrouw vervolgen. De troon van satan blijft op aarde, en moeite en gebrek en lijden en strijd en bloed. Geen volmaaktheid, blijvend zondigen. Geen uitzicht, geen nieuw Jeruzalem, waar God alles is en in allen. Kunt u nu Johannes' tranen begrijpen?

Wie leven heeft uit de hemel, weent nu met Johannes. Kunt u het verdragen, smart het u niet zeer als alles blijft zoals het is? En dan denk ik niet slechts aan alle lijden en sterven op de aarde, maar te meer aan al het Godonterende op de aarde. En nog meer denk ik aan de oude mens, het overgebleven vlees, dat zich Gode niet onderwerpt. 't Wordt toch juist het blij vooruitzicht voor Gods kind eens daarvan verlost te zijn. Omdat God het zo waard is om met ziel en lichaam Hem volmaakt te verheerlijken. En nu dat boek gesloten, verzegeld met zeven zegelen. Niemand waardig, niemand bevoegd om dat boek te openen, om de zeven zegelen te verbreken. Waarlijk — de wedergeboren mens weent nu, weent nu zeer.

Echter er is troost, onuitsprekelijke troost, rijke troost voor wenenden. Want het boek blijft niet gesloten. We zien dat één in de hemel het boek neemt uit de hand van God. Dat gesloten boek wordt genomen.

De troost wordt gegeven door één van de ouderlingen. Dus niet door een engel of door een van de dieren. Door een ouderling. Dat wil zeggen door een, die behoort tot de kerk van Jezus Christus, een medebroeder van Johannes. Een die heeft leren kennen de grote kracht van Christus. Hij heeft het niet van horen zeggen, hij heeft zelf die kracht ervaren. Hij roept Johannes toe: "ween niet; zie, de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijn zeven zegels open te breken".

Nauwelijks heeft deze ouderling zijn woorden uitgesproken of er komt beweging in de hemelse legerscharen. Nu treedt Christus naar voren. Maar niet als een leeuw, niet als een gepantserde held, maar als een lam, als geslacht, met zeven horens en zeven ogen. Als een Lam, als geslacht. Dat betekent dat Hij nog heeft de tekenen van Zijn lijden, van Zijn kruisdood. Hij Die de gestalte van een dienstknecht had aangenomen, Die Zichzelf had ontledigd, Die Zichzelf had gegeven, Die Zijn bloed had gestort.

Hij draagt zeven horens. De horen is beeld van macht. Zeven horens, dat wil zeggen: er is een volheid van macht bij Hem. Hij is de Leeuw uit de stam van Juda. Hij is de Sterke, de Machtige. En dat komt daarin uit dat Hij overwonnen heeft. Neen — niet als Leeuw, maar als Lam. Hij is Leeuw omdat Hij Lam was, omdat Hij Zich als een lam liet slachten. Zo heeft Hij getriomfeerd. Zo heeft Hij getriomfeerd over satan, heeft Hij de kop van satan vermorzeld. De Leeuw uit Juda's stam, aan Wie gegeven is alle macht in hemel en op aarde. Hij aan Wie alle dingen zijn onderworpen, gevaren boven alle macht en kracht, de almachtige Koning.

Hij heeft ook zeven ogen. Die zeven ogen verzinnebeelden de zeven geesten van God. De volheid van de Geest woont in Hem en straalt van Hem uit.

Het Lam met die horens en met die ogen treedt naar de troon van God, en Het neemt het boek met z'n zegels uit de hand van God. Met welk een verrukking zal Johannes dit hebben gadegeslagen. Het Lam neemt het boek, en Hij Die op de troon zit, geeft het boek. Blijft God nu wel God? In dat boek gaat het toch om de volkomen zaliging van zondaars, van gevallen mensenkinderen? Waar blijft God nu met Zijn deugden van rechtvaardigheid en heiligheid en waarachtigheid?

Maar God heeft het Lam waardig, bevoegd gevonden om het boek te nemen. Geen van Gods deugden worden geschonden. Het Lam heeft de losprijs, de zoenprijs betaald.

Kunt u niet meer zalig worden? Wordt het aan uw kant een onmogelijkheid? Zie nu toch eens naar het Lam Gods Dat naar voren treedt. Hij neemt het boek. Hij kan en Hij mag. Hij als de Enige. U zelf niet en niemand en niets. Dat Lam als de Enige!

Dat boek nu wordt genomen én het wordt geopend.

Let u er goed op. Het boek met z'n zeven zegels wordt niet weggelegd. Zodra het Lam het boek genomen heeft, begint Het het boek te openen, begint Het de zeven zegels te verbreken. Dat betekent: de dingen in dat boek vermeld, liggen niet in een ver verschiet. Het Lam begint terstond met alles wat in dat boek vermeld staat, Het begint terstond met de afwikkeling van de geschiedenis. Met dat grote einde: Zijn wederkomst en de nieuwe hemel en aarde. Een voor een worden de zegels verbroken. Door niets tegen te houden. Totdat het laatste zegel verbroken zal worden, en dat houdt in de nederdaling van het nieuwe Jeruzalem van God uit de hemel. 't Is geen twijfelachtige zaak. Al zijn de spotters regoi. Al haalt men de schouders op. 't Is vas en zeker. God zal zijn alles en in allen. Zij die door het bloed van het Lam gekocht zijn, die door dat bloed verzoend zijn met God, die door dat bloed gewassen en gereinigd zijn, zij zullen straks volmaakt zijn, zonder smet en zonder rimpel, om Hem Die op de troon zit eeuwig groot te maken.

Wanneer het Lam het boek genomen heeft, komt heel de hemel in beweging. Alle machten in de hemel breken uit in gejubel. De vier dieren en de vierentwintig ouderlingen vallen voor het Lam neer, en zingen een nieuw gezang: "Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie. En Gij hebt ons Gode gemaakt tot koningen en priesters en wij zullen als koningen heersen op de aarde".

Die lofzang wordt overgenomen door engelenkoren: "Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging".

Zodra die twee lofzangen zijn uitgeklonken, gaat alles zingen. Alles stemt samen in dat ene lied: "Hem, Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid".

Het boek met z'n zeven zegels gesloten, genomen en geopend. Gods heilsraad wordt vervuld. Het wordt weldra nieuw, alles nieuw. Hier begint het lied en de aanbidding.

Straks is het volkomen. "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed".

Bent u Gode gekocht met het bloed van het Lam?

Zonder dat bloed geen beschutting. God een verterend vuur.

Zoek toch dat bloed. Nu, in het heden der genade.

Door dat bloed nu reeds het lied. Weldra wordt het laatste zegel van het boek verbroken, en dan zullen alle gekochten volmaakt zingen.

Dat einde komt zeker.

Het ligt gewaarborgd in Hem Die Leeuw en Lam is.

Ds. v.Z.

Van de administratie

In de afgelopen periode mochten we weer 3 nieuwe abonnees noteren en ontvingen we f 149,- aan giften. Hartelijk dank hiervoor.

Terwijl we dit schrijven is het volop vakantietijd. Heeft u zaterdag 19 augustus ook vrijgehouden om, als u daartoe in staat bent, naar de Bewaar het Panddag in Kampen te gaan? We hopen elkaar daar dan weer te ontmoeten. De Heere geve ons een gezegende dag. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **De droefheid naar God.** Ds. Baars had tot zijn spijt geen gelegenheid om zijn artikelen over dit onderwerp zo tijdig af te maken, dat ze al in ons blad hadden kunnen worden opgenomen. Hij hoopt echter spoedig nog twee artikelen te schrijven. Ten gerieve van onze lezers delen we dit even mede.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Van de Chr. Geref.kerk te Oud Vossemeer werd voor dit doel een kollekte tot een bedrag van f 385,75 ontvangen en van de Chr. Geref.kerk te ? (banknummer 35.76.00.290) een kollekte tot een bedrag van f 572,80. Ook van de Chr. Geref.kerk te Vianen kwam er een kollekte voor de school binnen. Deze bracht f 1004,70 op. Van de kerk van Meerkerk ontving de school nog een gift van f 50,-. We willen deze gemeenten hartelijk danken voor deze kollekten en gift. We hebben tijdens ons laatste verblijf in Canada de uitbreiding van het schoolgebouw kunnen zien. De uitbreiding van het gebouw kost ongeveer een half miljoen dollar. De vele bijdragen uit ons land worden daar op hoge prijs gesteld. Het eigen onderwijs vraagt van de ouders en geestverwanten grote offers. Tot hiertoe zijn er steeds weer de financiële middelen gekomen, wat stof tot dankbaarheid geeft.

3. We willen al onze lezers van harte danken voor hun goede wensen, die we in Canada en na terugkomst in ons land kregen ter gelegenheid van onze verjaardag op 18 juli.l.

4. **Ds. L.W. van der Meij.** Het is onze vriend en medewerker nog niet in staat om artikelen voor ons blad te schrijven. Ook zijn gewone ambtelijke arbeid in zijn gemeente heeft hij nog niet kunnen hervatten. De Wegen des Heeren zijn hoger dan onze wegen en Zijn gedachten hoger dan onze gedachten. De Heere wil ons leren in moeilijke wegen. De Heere moge onze vriend en zijn gezin en ook zijn gemeente in deze omstandigheden gedenken. Ik houd er me van overtuigd dat onze medewerkers en lezers daarmee van harte instemmen.

B.

Ontmoetingsdag te Kampen

We herinneren aan de ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 19 augustus a.s. in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen, dat daarvoor opnieuw ter beschikking is gesteld. Daar zijn we zeer dankbaar voor. De vergadergelegenheid is daar voor ons zeer geschikt. Dat weten onze bezoekers. Het kerkgebouw staat aan de 2e Ebbingestraat. Het programma luidt als volgt:

morgensamenkomst: aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. G. Blom te Meerkerk

spreker: Ds. P. Beekhuis te Rotterdam-Kralingen, die ook de morgensamenkomst hoopt te sluiten

Pauze

middagsamenkomst: aanvang 2 uur:

opening: Ds. J. Veenendaal te Barendrecht

spreker: Ds. J.P. Boiten te Schiedam

slotwoord: Ds. H.C. van der Ent te Elburg

Er zal koffie en frisdrank verkrijgbaar zijn. Er kan gerekend worden op een boekentafel met ruime sortering en op een crêche, waar kleine kinderen kunnen worden verzorgd. We hopen van harte dat velen deze zaterdag vrijhouden of vrij maken en dat we elkaar in grote getale te Kampen mogen ontmoeten en dat het onder de zegen des Heeren een goede dag mag zijn waarin vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand elkaar rondom het Woord des Heeren mogen ontmoeten.

B.

's Heeren gave en het heilsdoel

De Pinkster-Geest gekomen op de aarde, wordt door de Heere niet weggenomen. De kerk blijft de werkplaats van de Heilige Geest. In haar midden geschieden machtige wonderen. De Heilige Geest neemt intrek in het zondaars hart.

Mensen worden herschapen tot tempelen van de Heilige Geest. En dit alles naar Gods wil en welbehagen. Wie nu dit bemerkt, ondervindt en ziet, verstaat en belijdt wat in de Catechismus staat. In zondag 20 lezen we: na het belijden, "dat de Heilige Geest tezamen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is: "dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make". De Heilige Geest is Gods rijke gave. De Heere geeft. Om niet! Nu is het geven op zich al een groot wonder. Een onuitsprekelijk wonder, want niemand bezit van nature de Geest. Men is slechts 'vlees'. Dit wordt door niets veranderd. Elk mens blijft vlees. Vleselijk verkocht onder de zonde. Staatsverandering, is uitgesloten.

Zonder het herscheppende werk van de Heilige Geest blijft de mens voor God de Heere wie hij is. Aanvaarden we deze waarheid al, of ergeren we er ons aan? Voor menigeen mag in de prediking de doodstaat van de mens niet meer doorklinken. Men wil de harde werkelijkheid niet meer horen. Men wil iets in handen hebben. Er mag niets uit handen genomen worden. Men wil opgetrokken, maar niet neergezet worden. Men wil 'erbij' behoren en niet 'er buiten' geplaatst worden.

Wie nu deze geestelijke gesteldheid zoekt en kent komt niet terecht bij het wonder van vrije genade. In ons leerboek echter beluisteren we dit wel. Daar staat en dat is uit hart van Gods kind gegrepen: "ook mij gegeven". Het geven op zich is al een wonder en dan nog 'aan mij' gegeven. Dit vergroot het wonder. 'Ook mij'. De Heere had mij voorbij kunnen gaan. Hij had mij kunnen laten in mijn doodstaat.

Dood voor God, zonder enige relatie tot Hem of uitgang naar Hem. Maar nu gegeven de Heilige Geest. Welk een geschenk. Over de Heilige Geest en Zijn rijkdom wordt in de Heilige Schrift gesproken. Bijzonder heeft de Verdienster dit gedaan nl. de Heere Jezus Christus. Door Zijn Zelf offerande en voorbede is de Heilige Geest uitgestort en komt de Geest in het zondaars hart. Nu wordt het doel van de Heilige Geest ook aangegeven in ons leerboek. "Opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make". De Heilige Geest is op Christus gericht. Iemand schreef terecht: "De Heilige Geest heeft maar één hartstocht; dat Christus groot gemaakt worde". De Heilige Geest wordt daarom ook genoemd: "Bruidswerver". Als treffend beeld kan gedacht worden aan Eliëzer, de knecht van Abraham, die voor Izak een vrouw zocht. Hij wist het hart van Rebecca te winnen voor Izak. Door zijn woorden en geschenken kon Rebecca niet meer thuis blijven. Zij moest naar Izak. Zij wilde de vrouw worden van Izak. Welk een vreugde had Eliëzer in het meegaan van Rebacca. De huwelijksdag gaf hem grote blijdschap. Het huwelijk was de kroon op zijn werk. Nu zo werkt de Heilige Geest aan op de vereniging met Christus Jezus. Het is Zijn lievelingswerk dit te doen. Een zwarte zondaar wordt door Hem opgezocht. In dit

opzoeken maakt Hij gebruik van het Woord, van de prediking van het Woord. De Heilige Geest ontdekt aan en overtuigt van de grote armoede. De levensleegte. Zonder God en zonder Christus. Levend in een gescheiden staat. Schuldig en nameloos arm. Diep ongelukkig. Die kennis verkregen door de Heilige Geest verdiept zich. Die verdieping gaat door tot het laatste uur van het leven. Door het onderwijs van de Heilige Geest wordt men wie men is voor Gods: een goddeloze. Men een schuldrekening die niet voldaan kan worden. Maar de Heilige Geest die overtuigt, getuigt ook.

Getuigt van Christus. Hij spreekt goed van Christus. Welk een zegen is het als dat 's zondags in de dienst gehoord wordt. Christus' liefde, Zijn hartelijkheid, Zijn verlangen, Zijn uitzien naar een zwarte zondaar gaat het hart treffen. Men mag komen tot Hem zoals men is. Dit verzekert de Heilige Geest uit en door het Woord. En gelijk de herders na de kerstboodschap 'met haast' gingen naar de kribbe, zo gaat een zondaar uit op het spreken, het verkondigend getuigenis van de Heilige Geest. Men wil naar Christus. Naar de hoogste profeet en leraar. Naar de enige priester en de eeuwige Koning. Naar de geopende fontein. Naar de enige Borg en Middelaar. Men wil bij Hem zijn. Door Hem geholpen worden. Met Hem gaan leven. Door Hem aan leven. Wat het doel van de Heilige Geest is, wordt de begeerte, de lust, het leven van de zondaar. Welk een overeenstemming komt er. De zonde bracht en brengt gescheidenheid, maar Gods genade in Christus, gewerkt door de Heilige Geest brengt vereniging tot stand.

Die vereniging wordt versterkt en almeer geloofd door de arbeid van de Heilige Geest. Van de Heilige Geest blijft men in alles afhankelijk. De Verkondiger, de Leidsman van het leven blijft getrouw. De kennis van eigen hart en leven verdiept zich, maar ook de kennis van Jezus Christus. De kenbron: het Woord gaat almeer open en leven voor de gelovige. De Heilige Geest laat Christus schitteren in het gewaad van de Heilige Schrift. Uitblinken in Zijn namen, naturen en staten. De Heilige Geest houdt de weldaden van Christus niet verborgen. Weldaden voor dit en het toekomstige leven. Weldaden die onmisbaar zijn. Weldaden, die het leven verrijken. Weldaden, die niet vergaan. Weldaden, die wel doen in leven en sterven. In de dood en na de dood. Weldaden, die niet de mens groot maken, maar waardoor de Heere wordt groot gemaakt. Weldaden, die niet afvoeren van de Heere, maar nader en nauwer verbinden aan de Heere. Gelijk de oosterling water uit de put haalt, zo neemt de Heilige Geest alles wat in Christus is. Zijn wijsheid, Zijn rechtvaardiging, Zijn heiliging. Zijn volkomen verlossing.

Hij verenigt daarmee en doet daarin geloven. Van harte geloven. Keer op keer. Met welk doel? "Opdat het zij, gelijk geschreven is: Die roemt, roeme in de Heere". I. Kor. I.31. Ik hoop van harte dat U grote gedachten hebt van de Heilige Geest en behoefte hebt aan Zijn Persoon en Zijn heilsdoel.

De Heilige Geest wil in de prediking present zijn en Zijn werk doen. In ons leerboek staat de vraag: "aangezien dan alleen het geloof ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt, vanwaar komt zulk geloof? Een voluit schriftuurlijk antwoord wordt hier opgegeven, nl. "van de Heilige Geest, Die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het Heilig Evangelie en het sterkt door het gebruik van de sacramenten".

Ds. M.C. Tanis.

De Heilige vermaking van de Christen

1.

Een van hen die het woord voerden op de laatste ontmoetingsdag van Bewaar het Pand te Slidrecht, heeft over bovengenoemd onderwerp gesproken. Er is gezegd dat misverstand kon ontstaan bij het lezen van de titel. U zoudt kunnen denken aan Paulus' woord: "want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens". Of aan het woord uit Psalm 119: "maar ik heb vermaak in Uw wet". De titel is echter ontleend aan de Dordtse Leerregels I, 12. Daar wordt gezegd:

"Van deze hun eeuwige en onveranderlijke Verkiezing ter zaligheid worden de uitverkorenen te zijner tijd, hoewel bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate, verzekerd; niet, als zij de verborgenheden en diepten Gods curieuselijk doorzoeken, maar als zij de onfeilbare vruchten der Verkiezing in het Woord van God aangewezen (als daar zijn: het waar geloof in Christus, kinderlijke vreze Gods, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.), in zichzelf met een geestelijke blijdschap en heilige vermaking waarnemen (2 Kor. 13 : 5)".

De heilige vermaking heeft hier dus betrekking op een waarnemen bij zichzelf, een waarnemen van de onfeilbare vruchten van de verkiezing. In dit verband begeer ik erover te spreken, en nu erover te schrijven.

Geen fundament.

Er zijn er die zich aftobben met de vraag: ben ik een verkorene of een verworpene. Het ene moment als het bidden wil, als psalmversjes in het binnenste opwellen, als het innerlijke recht is voor God, als de kerkgang onder een geopende hemel is, dan mogen ze geloven dat ze verkoren zijn. Het andere ogenblik als zondige begeertes opkomen uit de vuile bron van wanbedrijven, als bidden zo onmogelijk is, als alles van binnen zo koud en kil is, dan zitten ze in zak en as. En de duivel schiet een pijl af: u zult wel een verworpene zijn. Dan trekt de gedachte van zelfbedrog door de zulke heen en men siddert.

't Komt voor dat kerkmensen niet willen belofteprediking en Christusprediking maar kenmerkenprediking. De motieven kunnen verschillend zijn. Men kan eraan een vrijbrief ontleen om onbekeerd voort te gaan. Men stapt uit de kerk en spreekt: we hebben het nog weer eens goed gehoord wat er allemaal met de mens moet gebeuren. Er moet heel wat gekend worden. 't Zal zo gemakkelijk niet gaan. Al dat oppervlakkige gedoe tegenwoordig. Neen, ik pas wel op. 't Is toch een zaak om met een ingebeelde hemel voor eeuwig verloren te gaan. En rustig gaat men over tot de orde van de dag, en stort men zich weer op de stoffelijke dingen. Men kan kenmerkenprediking ook begeren om houvast in zichzelf te zoeken. Die prediking is veelal ingeklemd in de woorden als en dan. 'k Mocht er vanmorgen binnen vallen. Daar bedoelt men mee dat men voldoet aan de gestelde voorwaarden. De kenmerken die genoemd werden, ervaart men bij zichzelf, en op grond daarvan trekt men de konklusie, dat men er een is van het volk van Gods eeuwig welbehagen.

Nu is het waar dat er onderscheidenlijk gepredikt moet worden. De juiste prediking sluit binnen of buiten. De sleutels van het koninkrijk der hemelen dienen gehanteerd te worden. Zondag 31 van de Heidelberger spreekt over de manier van het hanteren van de sleutels duidelijk genoeg. 't Gaat over geloof en ongeloof, en niet over kenmerken. Houvast willen hebben aan wat God door de Heilige Geest in de mens doet, is heel begrijpelijk. 't Is zo moeilijk om buiten onszelf en steeds weer buiten onszelf te gaan. We willen leven vanuit het bezit.

Ik denk aan Israël in de woestijn. Elke dag weer lag er het wonderbrood, het manna, en dat naar het woord van de Heere. Elke dag weer lag het er zo maar voor het oprapen. Echter Israël moest het voor de volgende dag altijd maar afwachten. En wat doet dan de mens als hij de zekerheid wil hebben van de ingang in Kanaän. Wel — alle potten, pannen en kruiken volstoppen, en leven bij opgespaard manna. Dan behoeven we niet meer te verwachten, dan behoeven we geen bedelaar meer te zijn. We ontleen aan de gave en niet aan de Gever de zekerheid van zalig worden. Welke een wijsheid dan van de Heere dat Hij de wormen deed kruipen uit dat opgespaarde manna. God leert al Zijn volk dat niet de gave er brengt, maar de Gever. Hij brengt in Kanaän. Hij doet naar Zijn belofte. Hij is de Getrouwe. Hij maakt Zijn woord waar.

Nooit kunt u de hemelpoort doorgaan op grond van uw bekering, van uw bevindingen en ervaringen. Noch op grond van uw tranen en zuchtelingen, van uw missen en ellendekennis. Noch op grond van uw geloof. Slechts

door het geloof dat leeft, dat leert leven, en steunt en leunt op wie en wat God is in Christus Jezus.

Wie leeft op het gevoel, op bevindingen en ervaringen is gelijk aan de baren der zee. Er is de op- en neergang. De ene dag wel, de andere niet. De weg tot de heilszekerheid wordt erdoor geblokkeerd. Soms mag de mens een hoopje hebben. Maar zeker weten kan niet. Zelfs wordt dit aangeprezen en men vindt zekerheid maar griezelig. Daarmee heeft men dan wel het Bijbelse spoor verlaten.

Kenmerken zijn geen fundament van de zaligheid. De verzelfstandiging ervan doet meer kwaad dan goed. Wie steeds weer vlucht tot zijn bekering, vergeet de toevlucht steeds weer tot Christus, het enige fundament van de zaligheid, en die zou als God het niet verhoedt met zijn bekering nog voor eeuwig omkomen.

Met de kenmerken komen wij de doodsjordaan niet door. Alleen met het oog gericht op dé Priester, Die het pad naar de andere oever heeft gebaad. Daartoe is de oefening van het geloof in de woestijn noodzakelijk.

U kunt boos worden. U kunt zeggen of denken: weer zo een die aanschopt tegen de bevinding. Ik zeg u: in de rechte prediking komen de kenmerken aan de orde. Dat leven dat God werkt in een mens dat heeft z'n kenmerken. Zoals het in de natuur is, is het ook in de genade. Maar nimmer dienen de kenmerken verzelfstandigd te worden. Ze zijn geen funament, maar zoals à Brakel dat zegt: sluitredenen des geloofs.

Als zodanig spreek ik erover.

Leven uit Christus.

Als eerste onfeilbare vrucht van de verkiezing noemen de Dordtse Leerregels het waar geloof in Christus. Let er wel op: er wordt niet gezegd: de eerste vrucht is het hebben van Christus, de toeëigening of de deelachtigmaking of het roemen in Hem.

O zeker — de schrik kan u om het hart slaan als u hoort gewagen van waar geloof. Inderdaad — alle geloof is nog geen waar geloof. De Schrift zegt niet zo maar: "onderzoekt uzelf, of gij in het geloof zijt". We zijn mensen met een arglistig hart. Wie daaraan ontdekt wordt, vlucht met dat hart tot de Heere, om Hem in het hart te laten kijken, en te zeggen: "doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op de eeuwige weg".

Wat is nu het kenmerkende van een waar geloof? Heel eenvoudig dit: het laat mij niet op de plek waar ik van nature ben; het doet mij heenbewegen, heenvluchten naar Christus. Een waar geloof is levend. Het geeft mij oren om te horen, ogen om te zien, handen om te ontvangen en voeten om heen te snellen.

Elke dienstknecht van Jezus Christus heeft vuur in zich gekregen om die Christus te verkondigen. Om die Christus te laten Zien, uit te stallen in al Zijn schoonheid, in Zijn genoegzaamheid en dierbaarheid, in Zijn noodzakelijkheid en gepastheid. Hij is de grote Geneesmeester. Hij geneest mensen van hun dodelijke zondekwaal. Hij heelt mensen wier hart gebroken is vanwege zonde en schuld. Hij, Die uw krankheeden kent en liefderijk geneest. Hij Jezus — Zaligmaker van arme zondaars. Hij de hoogste Profeet en Leraar. Als u het niet meer weet om met God verzoend te worden —, Hij weet het wel. Hij maakt wijs tot zaligheid. Hij de Priester. Zijn enig slachtoffer op Golgotha. Zijn hogepriesterlijk werk in de hemel. Hij de Borg — de Schuldovernemer. Hij de Tussentreder daar boven. Die bidt als ik niet meer bid. Hij de Koning, Die brengt op de weg der zaligheid en op die weg beschut en bewaart. Niemand of niets rukt uit Zijn handen.

Die Christus is de inhoud van de prediking. En nu het ware geloof heeft Hem als voorwerp en als inhoud. Dat kan ik u niet verklaren. Hier is het onnaspeurlijke werk van de Heilige Geest. Een voorbeeld daarvan is de bloedvloeiende vrouw. Het woord komt tot haar in haar huis, en dan ziet u haar uitgaan, sprekend: "als ik de zoom van Zijn kleed aanraak dan zal ik genezen zijn". Duidelijk ziet u hier wat een waar geloof doet. O neen — zij redeneerde niet: heb ik een waar

geloof. Dan was zij thuis gebleven. En als zij zichzelf alleen had gezien dan was zij ook thuis gebleven. Ze was naar de wet onrein, en dan de reine Heere Jezus aanraken en Hem door die aanraking onrein maken? Bovendien was er die mensenmuur om de Heere Jezus. Een grote schare omringde Hem. Evenwel zij ging. Zij ging door het geloof, en in dat geloof zit de trekking van de Heere Jezus Zelf. Hij trekt door alles heen. Daardoor wijken hindernissen en wordt het pad effen. Hoeveel stenen satan ook kan strooien op dat pad om te doen struikelen, om rechtsomkeert te maken. En u weet, toen daar de geloofsaanraking was, kwam er ook de geloofservaring. Toen en niet daarvoor. Zeg het nu eens: kent u dat waar geloof in Hem, dat tot Hem heenvluchten, dat zich toebetrouwen aan Hem? Niet meer zelf kunnen voorttobben, niet meer zelf zich op de been kunnen houden, niet meer kunnen leven bij eigen dingen en middelen.

Zie dat is nu vrucht van de verkiezing. En de waarneming daarvan geeft nu heilige vermaking. Het zijn aan Zijn voeten, het bidden tot Hem opzien, het verwachten van Hem, het al meer hulpbehoevend worden, steeds meer afhankelijk worden, het bedelaar zijn, dat zijn geen vruchten van onze natuur. De vrucht van de verkiezing is dat er plaats komt voor de Christus, en al meer plaats komt. Opdat er een volk komt dat uit Hem leeft.

Ds. v.Z.

Nederlandse Geloofsbelijdenis

5.

Het gezag van Gods Woord.

Langere tijd was ik niet in staat om de artikelen over de Nederlandse Geloofsbelijdenis te vervolgen. Het is mij nu geen last om er verder mee te gaan. Veeleer zou ik van een lust kunnen spreken. We zijn immers bezig met het gedeelte, dat van Gods Woord spreekt. Eigenlijk zijn de 5 artikelen, die daar geheel op betrokken zijn, niets anders dan de weerslag van het "goed spreken" over Gods getuigenis. Wie, die in waarheid aan het Woord Gods gebonden is, luistert daar niet graag naar? Daarbij is het de laatste jaren wel dringend nodig dit belijden van Gods Woord goed te verstaan. Van meer dan één zijde wordt er immers niet zo goed van de Heilige Schrift gesproken en geschreven. Dat moet ons ter harte gaan!

Twe artikelen hebben we al behandeld. Art. 3 belijdt de oorsprong van de Heilige Schrift. Mensen zijn gebruikt om Gods Woord te schrijven. Het is echter van God afkomstig, geïnspireerd door de Heilige Geest. Art. 4 spreekt van de canonieke boeken. Het gaat daar niet alleen om een opsomming. Tussen de regels door wordt de bijzondere zorg Gods over Zijn eigen Woord beleden. God heeft gezorgd door alle besluiten heen voor het éne Woord Gods met de verschillende Bijbelboeken.

Art. 5 sluit hierbij eenvoudig aan. Canoniek betekent, dat de Bijbelboeken norm en maatstaf zijn voor geloof en leven. Dat houdt het gezag al in. We behoeven er trouwens niet naar te raden dat het hier over het gezag gaat. Het opschrift getuigt er al van: "waarvan de Heilige Schrift haar aanzien en autoriteit heeft". Aanzien en autoriteit! Het zijn bepaald vandaag geen woorden, die aanspreken. Ze hebben althans voor velen meer een negatieve klank. Er is een vrees voor gezag. Duidelijk is het ons echter dat onze belijdenis wél van gezag hier spreekt, een apart gezag, maar toch een volstrekt gezag van Gods eigen Woord. Het staat niet op zichzelf. Wie de Goddelijke oorsprong van de Heilige Schrift belijdt, zal niet anders kunnen dan het Goddelijk gezag erkennen. Het is hier: "Alzo zegt de Héere..."!

Gezag en geloof.

Het gezag van Gods Woord raakt ieder. Het betreft ook het gehele leven. Allen en ieder moeten in elk opzicht naar Gods Woord horen. Ook die niet gelooft en in vijandschap tegen de Heere leeft, heeft met dat gezag te maken. Het is niet afhankelijk van de instemming van een mens. We zullen naar het Woord van God geoordeeld worden. Alle theorieën, die zelfs op een vrome manier de

menselijke instemming inschakelen om het gezag te erkennen, zijn alleen maar bedrieglijk. Wie niet duidelijk van te voren het gezag van de Heilige Schrift belijdt, kan niet anders dan verdwalen.

Onze belijdenis is hier zeer positief: "Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek, om ons geloof daarnaar te reguleren, daarop te gronden en daarmede te bevestigen". Wát er geloofd wordt en hóe er geloofd wordt, wordt geheel en al bepaald door het Woord van God. Zo hebben onze vaders gebogen voor de majesteit van de Heilige Schrift en zich niet laten leiden door allerlei menselijk geredeneer, dat de ondergang van de Kerk des Heeren betekent.

Gods Woord is dus allereerst tot een regel des geloofs. Niet wat mensen menen, zeggen of schrijven is de regel, maar wat God zegt. Alles wat gehoord wordt aangaande het geloof, van wie dan ook, moet getoetst worden aan het Woord van God. Dat geldt niet alleen voor hen, die openlijk bepaalde leerstukken ontkennen maar ook voor "gezegden" onder ons, die geprezen en gevolgd worden, terwijl ze niet in overeenstemming zijn met wat Gods Woord leert. Hoe houden sommigen zich geestelijk op de been met een uitdrukking, die ze eens van iemand gehoord hebben zonder te vragen naar wat de Heere zegt!

Op dat Woord moet het geloof ook gegrond zijn. Het geldt ook hier het geloof naar de inhoud als het geloof, waardoor geloofd wordt. Hoevelen bouwen het huis van hun zaligheid niet op een ander fundament, zoals op allerlei gevoeligheden in hun eigen leven buiten het Woord Gods om. Nu is het zeker waar dat het leven der genade niet buiten het gevoelige leven omgaat. Daar gaat het hier echter niet om en zó mag deze plaats in de belijdenis ook niet gebruikt worden, maar er is wel veel spreken over het gevoelig beleven dat geen wortel heeft in wat de Heere zegt in Zijn getuigenis. Het Woord zelf is een fundament. Daar strekt zich het levend geloof naar uit. Het Woord predikt het enige fundament in Christus Jezus. "Want niemand kan een fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus". Daarin alleen vindt het ware leven des geloofs zijn grond. Het Woord Gods dient ook alleen tot bevestiging van het geloof. Hoe belangrijk is dit in de strijd tegen de dwalingen op het erf van de kerk. Geen persoonlijke meningen zijn daarbij beslissend maar de Heilige Schrift. Van hoe grote waarde is dit ook voor het persoonlijk geloofsleven van die de Heere vrezen. De bediening van Gods Woord gebruikt de Heere tot persoonlijke bevestiging in de zaken, die gekend worden op reis naar de eeuwigheid. Wat zou het bij velen anders zijn als daar meer op gelet wordt. Om in afhankelijkheid van de Heilige Geest meer bij het Woord Gods te leven. Waar de tere vreze des Heeren beoefend wordt, komt in eenvoud de vrucht van zo'n leven openbaar.

Eén woord niet voorbijgaan.

Een enkel woord kan soms grote betekenis hebben. We moeten denken aan het woord dat nog staat aan het begin van dit artikel: "ontvangen". Zo wordt het immers beleden: "Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek...". Er staat niet: "wij aanvaarden voor heilig..." of: "wij verklaren voor heilig..." Juist: "ontvangen".

Niet de Kerk maakt Gods Woord waar, net zo min als de gelovigen dat doen. Geen mens verleent gezag aan de Heilige Schrift. Dat woord is het, zoals God het gegeven heeft. Hij alleen heeft dat Woord zo gegeven en ervoor gezorgd, dat het tot de Kerk des Heeren gekomen is. Het Woord heeft gezag van ZichZelf en in ZichZelf. De Kerk ontvangt het als zodanig door het geloof. Hier wordt God geëerd in Zijn eigen Woord. Daarom zegt Paulus ook tot de gelovige Thessalonicenzen: "daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het Woord der prediking van God van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet als der mensen woord maar (gelijk het waarlijk is) als Gods Woord, dat ook werkt in u die geloofd...".

Niet zozeer het aannemen van de Kerk.

Het gaat er in art. 5 niet alleen om, dat het Woord Gods gezag heeft, maar ook er om, waardoor dat gezag erkend wordt. Het is nodig, dat we dit laatste goed zien. Onze

belijdenis brengt geen bezijzen aan voor het gezag van het Woord als zodanig. Dat kan en behoeft niet te gebeuren. Het Woord bewijst ZichZelf.

Het gaat echter aan het eind over de "erkenning" van het gezag door het ware geloof. Het zegt hier, waarom het en hoe het onder dat gezag buigt, het werkelijk erkent. Terecht stelt Arnoldus Rotterdam in Zions roem en sterkte bij dit gedeelte de vraag: "hoe worden wij verzekerd van de Goddelijkheid der Heilige Schriftuur?". Let hier dus goed op het woord: verzekerd! We moeten hier ook de zin doorlezen in art. 5: "en wij geloven zonder enige twijfeling al wat daarin begrepen is; en dat niet alleen omdat ze de Kerk aanneemt...". In dat licht kunnen we iets zeggen van: "niet zozeer, omdat ze de Kerk aanneemt...". In de Roomse Kerk had de Kerk een plaats vóór het Woord gekregen. Het gezag van de Kerk beslist daar over het Woord Gods. Calvin spreekt in de Institutie (boek I hoofdstuk 7,1) van de zeer verderfelijke dwaling "dat de Schrift zoveel betekenis heeft, als haar door het oordeel der kerk wordt toegestaan". Dit kan noch mag aanvaard worden. De ware Kerk is geboren uit het Woord en niet andersom! Hier wordt iets anders beleden. "Niet zozeer omdat ze de Kerk aanneemt en voor zodanige houdt..." De Kerk wordt hier niet voorbijgezien, alsof het gezag van de Kerk ten deze niets te betekenen zou hebben. De Heere heeft de Kerk in het verleden geleid tot de erkenning van Gods Woord. Hij bewaart haar bij het Woord. De Kerk mag het Woord Gods uitdragen. Door de arbeid der Kerk wordt Gods Woord onderwezen. Zo gebruikt de Heere de dienst van de Kerk tot erkenning van Zijn Woord. Dat begeren we te belijden. Zo blijft het Woord no. 1 en heeft de Kerk een bedienende plaats.

Het getuigenis van de Heilige Geest.

Zeër bijzonder wordt in art. 5 de noodzaak onderstreept van het getuigenis van de Heilige Geest in het hart. Daardoor alleen vindt de Goddelijkheid van het Woord in waarheid geloof in het hart. Er is over het getuigenis des Heiligen Geestes veel getwist op het Gereformeerde erf. Ik ga er aan voorbij. Graag merk ik op, dat het niet gaat over een apart woord náást het Woord. Wat we tevoren opmerkten, dat het hier gaat om de erkenning van het gezag, moeten we wel bedenken bij dit getuigenis.

De noodzaak van dit getuigenis ligt niet in het Woord als zodanig, alsof dat onvolkomen zou zijn. De oorzaak ligt in de blindheid van ons. Ik mag hier weer wijzen op Calvin: (Institutie boek III hoofdstuk 2,34): "Het Woord Gods is wel als een zon, die toestraalt alleen aan wie gepredikt wordt; maar het is zonder enige vrucht temidden van de blinden. En wij zijn allen van nature blind in dit opzicht; daarom kan het in ons hart niet doordringen, tenzij de inwendige Leermeeester, de Geest, door Zijn verlichting de toegang bereidt". Ook Arnoldus Rotterdam spreekt in veel dezelfde woorden van de noodzaak van het getuigenis des Heiligen Geestes: "Daar ons verstand door de zonde verduisterd is en onbekwaam de heerlijkheid Gods in Zijn Woord te aanschouwen". Het is ook goed op te merken hoe de laatste er op wijst dat het getuigenis des Heiligen Geestes niet betekent stemmen te horen, die zeggen dat deze boeken Goddelijk zijn "want daar is geen christen, die roemen kan zodanige stemmen gehoord te hebben en als iemand die al hoorde, hij zou reden hebben om te twijfelen of deze stemmen van God of van de satan... voortkwamen". Hij heeft het in dit verband wel over Gods genadewerking door Woord en Geest, welke zo helder en krachtig het gemoed van Gods volk overreden, dat ze de belofte Gods met zoveel zekerheid aannemen alsof zij hun met een hoorbare stem van de hemel toegeroepen waren...".

Met opzet geef ik hier wat citaten van anderen. Ik meen dat zij geschreven hebben in de lijn van Gods Woord en de bevindingen der heiligen naar Gods Woord. Er zijn soms opvattingen over deze zaak die deze toets niet kunnen doorstaan. De Heilige Geest verlicht het verstand, buigt de wil om, doet de kracht van het Woord kennen in de harten van de Zijnen. Hier kunnen we toch vooral

op de Schrift Zelf wijzen: "doch wij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn". Het kan oorzaak van bestrijding zijn in het leven van oprechte Godvrezenden of — én in hoeverre dit hen geldt. Het kan voor hen zijn dat ze vrezen dat het niet met zovél kracht geweest is in hun hart. Ziet dan blijft Gods Woord waar en zal het die oprechten juist leiden tot de Heere met het gebed "Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden..."

Zelfs de blinden.

Aan het eind van dit artikel wordt nog gewaagd van het bewijs, dat de Schriften in zichzelf hebben. Daarbij wordt gedoeld op de vervulling van de profetieën in de loop van de geschiedenis, terwijl ze al lange tijd geleden gesproken zijn. We kunnen hier wijzen op de verwoesting van Jeruzalem, die door de Heere Jezus Zelf is voorgezegd en die later werkelijkheid geworden is. Zelfs de blinden kunnen dit tasten.

We zouden hier breed kunnen ingaan op de zgn. bewijzen van de Goddelijkheid der Heilige Schrift. Een korte bespreking laat dit niet toe. Voor ons moge het genoeg zijn, dat we hier niet vinden, wat sommigen gedacht hebben, alsof onze belijdenis af zou zien van de erkenning door het geloof. Daar is geen sprake van. Uiteraard is het wel erg, als we wel zouden kunnen "tasten" en er wezenlijk nog niet in geloven. Maar alleen het levende geloof ontvangt door het opmerken van die vervulling versterking. Het merkt daarin de getrouwheid Gods op in het vervullen van Zijn beloften en leert roemen in de wonderlijke leidingen Gods. Het geeft moed voor de toekomst. De Heere maakt Zijn Woord waar door alle moeite en strijd heen. Zo wordt de Goddelijkheid van Gods Woord bevestigd.

Artikel 5 spreekt van het gezag van Gods Woord, wat het in Zich-Zelf heeft. Zijn we er in ons leven aan voorbijgegaan? We komen er niet van af. Laat het uitdrijven tot het gebed om de Heilige Geest, door Wiens getuigenis Zijn Woord geopend wordt. Naar Zijn Goddelijke Woord wil de Heere op het gebed die Geest uit genade schenken.

D. Slagboom.

Een opmerkelijke ouderling

3.

"Door de goede hant des Heeren over ons, ende het wijs beleyt onser Overheden" was de synode van Dordrecht gelukkig tot stand gekomen, zo schreef Eeuwout Teellinck in 1620. De leer van de remonstranten werd veroordeeld, ongeveer 80 hardnekkige remonstrantse predikanten, waaronder Uytenbogaert, werden verbannen. Eeuwout Teellinck had daarom veel verwachting van de nu ontstane situatie. Het leek er op, dat zijn theocratisch ideaal werkelijkheid zou worden. Er was nu immers een gezuiverde kerk en er was tevens een overheid die bereid was die kerk te beschermen.

Het jaar 1619 betekent in dit opzicht voor hem een duidelijke wending. In zijn vijftien werken ná 1619 is dat goed te merken. Hij schrijft niet meer zo polemisch tegen de remonstranten, maar hij richt zich veel meer op de vraag: Hoe is de praktijk nu in de Nederlanden, zowel in de kerk als in de staat. Hij hoopte dat de leiders, "beide Politique ende Kerckelijcke", ergerlijke zonden zouden aanwijzen en bestrijden. Teellinck vergelijkt de taak van de kerk met die van Ezra, de wetgeleerde, die de overheid in Jeruzalem wees op de gemengde huwelijken tussen Joden en omringende volken die volgens Gods wet verboden waren. Op aabraden van Ezra werd deze zonde door de vorsten, de overheid, bestreden. Wanneer het zo zou gaan in de Nederlanden, en dat kon nu, dan zou Gods zegen gezien worden!

Al snel echter worden er sombere tonen gehoord in Eeuwouts werken na 1619. Zijn hooggespannen verwachtingen leken stuk te lopen op de hardnekkig voortdurende ergerlijke zonden in de kerk en de lakse houding van de overheid. De Synode had wel de leer gezuiverd maar waar bleef nu het oprechte christelijke leven overeenkomstig die leer,

zo vraagt hij zich vertwijfeld af. Wat zou er een aantrekkingskracht uitgaan van de kerk als men een godzalige levenswandel leidde zo verzucht hij. En zelfs over de leer was men het zes jaar na de Synode al weer niet eens. In 1625 schrijft hij namelijk aan Frederik Hendrik dat door al de leerverschillen "die noch so stijf aanhouden, het Lant waggelt als een hutte en de Kercke blijft gespleten".

De overheid schiet ook te kort in haar taak vindt hij. Er worden wel biddagen uitgeroepen maar de zonden tegen de eerste en tweede tafel van de wet worden veel te weinig bestreden. Zijn theocratische idealen doen hem de overheid oproepen om net als de "godzalige regenten in Israël" samen met het volk met God een verbond te maken. Verschillende keren richt hij zich tot Maurits en Frederik Hendrik om net als koning Josia openbare zonden, zoals de ontheiliging van de zondag en het bezoek aan kermissen, tegen te gaan.

Terzijde zij hier opgemerkt, dat Eeuwout Teellinck wel vergelijkingen maakt tussen de geschiedenis van Israël en de Nederlanden, maar dit blijven vergelijkingen. Hij vereenzelvigt de Nederlanden niet met Israël.

Al met al viel het Eeuwout Teellinck allemaal tegen. Zijns inziens lag er ook verband tussen de vele zonden en de grote moeilijkheden waarin het land zich bevond. Zo verliep de oorlog met Spanje na 1621 niet zo gunstig, de nederlaag van de protestantse Duitse keurvorst Frederik V van de Palts tegen de rooms-katholieke vorsten in Duitsland maakte in ons land diepe indruk, er werd een aanslag op prins Maurits gepleegd en er waren stormen, kortom: Gods oordelen troffen de Nederlanden, aldus Eeuwout.

Maar al liep het dan allemaal tegen, al werd hij steeds pessimistischer, aan de andere kant liet hij de moed niet zakken. Ten eerste leefde hij in de veronderstelling, net als de puriteinen, dat God grote dingen zou gaan doen in de 17e eeuw. De anti-christ, de paus met de rooms-katholieke leer, zou ten onder gaan en de joden zouden zich bekeren tot het christendom. Gods oordelen waren een voorbode van een toekomstige heerlijke tijd, waarin de kerk zou gaan bloeien.

Ten tweede keek hij niet op het getal. Hij was er van overtuigd dat er nog ware godvrezenden in het land te vinden waren. En het bleef de roeping van iedere godvrezende om biddend werkzaam te blijven in de kerk en in de samenleving al moest men tegen de stroom ingaan. Men moest blijven oproepen tot bekering en de Heere zou ongedacht en onverwacht Zijn zegen geven. Daar was Eeuwout Teellinck van overtuigd. Herhaaldelijk dringt hij er bij de overheid op aan om een juiste vasten-biddag te houden. In *Mizpa*, een geschrift wat geheel hieraan gewijd is, noemt Eeuwout Teellinck een vasten-biddag een sterke doordringende medicijn. De overheid moet hiertoe oproepen, men moet dit net als Samuël te Mizpa zien als een verbondsluiting met de Heere. Iedereen afzonderlijk moet vasten en bidden op zo'n dag. Het moet een werk des geestes en des geloofs zijn. Het moet gepaard gaan met oprechte bekering, verbetering van het leven. Als men maar voor de vorm zo'n dag houdt, dan is een godsdienstig mens niet meer dan een geveinsde, een huichelaar. Maar oprechte bekering wil God zegenen.

Dat er ook bij de overheid nog mensen waren die er zo over dachten blijkt uit de zeer ernstige boodschap aan het volk door de heren van de Staten Generaal, voorafgaand aan zo'n vasten-biddag. Het volk werd in deze boodschap vermaand tot verbetering van het leven en tot bidden, "ende dat uyt aanmerkinge vanden toorn Gods.... van wegen d'overdadige sonden...., als of sonde geen sonde en ware".

Eeuwout Teellinck komt naar voren als een profetisch strijder. In Amos (de titel spreekt boekdelen!) analyseert hij haarscherp zijn tijd en laat ons zeker pessimistische geluiden horen. Maar hij blijft strijden voor verbetering. Stel godvruchtige mannen aan in de regering van het land, dan is het land al gered, zo stelt hij.

Als echte vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie ziet hij de zonden binnen de kerk

als eerste oorzaak van Gods oordelen. De onvruchtbaarheid van Gods volk stond in schrijnende tegenstelling met de bijzondere gunsten door Hem aan hen bewezen. Eeuwout roept ze op tot een vruchtbaar christelijk leven, hij geeft de remedies aan hoe dit moet en hij troost ze. God helpt vaak als het water aan de lippen staat, de hoogste nood van Gods volk is de beste tijd voor de Heere, zo schrijft hij.

Waarom riep Eeuwout Teellinck ondanks alles op om God oprecht te dienen? De diepste drijfveer van zijn gedrevenheid was niet een persoonlijk ideaal. Het ging hem om de eer van God. Zijn eer was het waard om te blijven strijden voor het ideaal van de heerschappij van het Woord over heel het volk. Eeuwout wist ook dat men dan veelal eenzaam is in de maatschappij. Hij schrijft in een brief in 1629: "Ik weet wel dat hetgeen ik voorheb in deze vervallen eeuw, waarin Gods Woord is als een vreemde leer en de voorbeelden van de heiligen als dingen van de andere wereld, als een ongewone zaak door de meesten terzijde zal worden geschoven. Evenwel weten wij, die Gods Woord liefhebben, dat wij naar dat Woord geoordeeld zullen worden".

(Wordt vervolgd) Drs. D. v. Meeuwen.

Om Armen

Ter voorbereiding op de zomerconferentie over rijkdom en armoede brengt de C.S.F.R. een themanummer uit. De bijzondere waarde van dit ongeveer 100 pagina's tellende nummer is dat het, als eerste aanzet tot bezinning op dit onderwerp, een helder overzicht biedt van de problematiek. Het nummer besteedt aandacht aan de oorzaken van de kloof tussen arm en rijk, de huidige situatie, het spreken van de Bijbel en verschillende theologen, en mogelijke oplossingen die door verschillende economen geboden worden. U bestelt dit nummer door f 9,— (6,50 + 2,50 portokosten) over te maken op gironummer t.n.v. "fiscus De Civitate" te Delft o.v.v. "themanummer Om-armen".

Voor de jeugd

Nehemia 81

"Jesua nu, en Bani en Sarebja, Jamin, Akkub, Sabbathai, Hodia, Maäseja, Kelita, Azarja, Jozabad, Hanan, Pelaja en de Levieten onderwezen het volk in de wet. En het volk stond op zijn standplaats. En zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zo maakten zij dat men het verstond in het lezen".

Neh. 8 : 8, 9.

Beste jongelui!

Een verslag geven van een kerkdienst is niet zo eenvoudig. Want er gebeurt in zo'n dienst altijd heel wat. Je kunt de aandacht laten vallen op het gebouw. Dat is dan daar in de dienst te Jeruzalem, de open lucht. Dat is natuurlijk ook een gebouw. Een gebouw niet met handen gemaakt, maar door God zelf. De hemel welfde zich boven hen. Die vormde, om het zo te zeggen het dak, kerkelijk gesproken: Het plafond. Daar is heel wat aan te zien, wanneer je naar boven kijkt en daar ogen voor hebt. Rondom hen bevonden zich geen muren van steen. Zij bevonden zich buiten en werden omringd door de natuur. Die is zeer schoon. Zo stel ik het mij althans voor. Zij hebben steeds buiten gestaan. Wanneer het koud is, is dit natuurlijk een ondoenbare zaak. Doch wanneer het warm is, en alles rondom je groeit en bloeit, is het een schone zaak. De straat waarop zij zich bevonden, was van steen, gelegd op het aardrijk. En dat is ook het werk van Zijn handen. Wie denkt er niet, als het je zo voorgesteld wordt, aan het eerste vers uit de bijbel, "In den beginne schiep God de hemel en de aarde".

Nu ik dit schrijf is het bij ons ook zomer. Daar is buiten en boven veel te zien. Het ruime hemelrond, vertelt met blijde mond, Gods eer en heerlijkheid. Het is beslist niet verkeerd daar eens naar te kijken. God heeft alles geschapen om Zijns zelfs wil. Dat is tot

Zijn verheerlijking. Wie de psalmen nauwkeurig leest, komt er iedere keer weer achter, dat de oud-testamentische vromen veel meer oog hadden voor de werken van Gods handen, dan wij dit hebben.

Doch we hadden het over het "verslaan van een kerkdienst". Daar waren we mee bezig. Nu we een ogenblik het gebouw bekeken hebben, kunnen we de blik richten op de kerkgangers. Dat zijn degenen die bij ons binnen zitten, doch die daar te Jeruzalem buiten stonden. Zij waren met diepe eerbied vervuld. Dat hebben we jullie voor ogen zoeken te stellen, en de vraag daaraan verbonden, of die eerbied ook bij ons gevonden wordt. Het was toch geen overbodige vraag, en het is en blijft een actuele vraag. We zitten, als het goed is, zo dikwijls in de kerk. Doch dat is lang niet altijd gelijk. Daarom kan men zich iedere keer wel afvragen: Hoe heb ik er nu gezeten? De eerbied ten opzichte van God en Zijn Woord moet er *altijd* zijn. Dus niet zo nu en dan eens. Neen altijd!

Als je de kerkgangers hebt bekeken, heel vluchtig in dit geval, dan ga je de aandacht weer richten op de spreker. Nu dat hebben we in het verleden ook al gedaan. We kregen toen Ezra in het vizier, met al die mensen die aan zijn rechter- en linkerzijde zich bevonden. Doch als we naar voren blijven kijken, zien we er nog meer, dan de reeds genoemden. Want onze tekst noemt nog eens 13 mensen met name, en daarbij wordt ook nog gesproken over de Levieten. Hoeveel er dit geweest zijn weet ik niet, doch als ik even verder lees in het boek Nehemia (Neh. 9 : 4) dan komen we er achter dat die mensen ook op "een hoog gestoelte" hebben gestaan. En dat zij hebben gesproken met een verheven stem. Dat geeft ons nog weer een wat nauwkeuriger beeld van die massa, die zich daar te Jeruzalem bevond. Want ik geloof dat de kanttekenaren van de St. vert. het wel goed hebben, als ze van de veronderstelling uitgaan, dat die menigte zich gesplitst heeft in groepen. En dat al die groepen apart onderwijst hebben gekregen. Of liever nog: Het onderwijs dat hen tegenklonk uit de mond van Ezra en zijn naaste medewerkers, is groepsgewijze doorgegeven.

Tegenwoordig hebben we moderne geluidsversterkers. Een man kan dan wel duizenden mensen spreken. Dat deze dingen er zijn, is natuurlijk op zichzelf niet verkeerd. Dat er menigmaal een verkeerd gebruik van gemaakt wordt, is een andere zaak. Dat ligt natuurlijk niet aan die versterkers, doch aan de verkeerde mensen.

Over geluidsapparatuur gesproken...., daar zou natuurlijk ook heel wat van te zeggen zijn. Ik schrijf altijd voor de jeugd. En juist de jeugd verkeert in de ban van al deze dingen. Iedereen heeft zo ongeveer een radio op zijn kamer. Men neemt hem mee op de fiets, of op de brommer. Je kunt de straat niet uitrijden of overal hoor je de muziek. Men schijnt zonder die "levenmakers" niet meer te kunnen leven. Wat men via deze geluidsmiddelen-versterkers hoort, is meestal niet van hoge kwaliteit. Ik bedoel natuurlijk Geestelijk. Het geluid wordt hen toegevoerd door de geestelijke boosheden in de lucht. Op deze wijze spreekt Paulus ook in Efeze 6 : 12. Degenen die kritiek willen leveren, zullen mogelijk zeggen, dat Paulus toen wel niet gedacht zal hebben aan de radio en televisie. Want die waren er toen nog niet. Dat weet ik ook wel, zwijg gij stil, zou Eliza zeggen. Eén ding weet ik wel, dat Paulus geschreven heeft, gedreven door de Heilige Geest. En waar hij toen aan gedacht heeft, weet ik niet. Ik geef daarom mijn gedachten over die "geestelijke boosheden in de lucht" toch maar door. Het lijkt mij echt niet onwaarschijnlijk, dat al heeft Paulus aan deze dingen niet gedacht, dat de Heilige Geest het wel gedaan heeft, en het daarom Paulus op heeft laten schrijven, opdat wij er aan denken zouden. Dit zo er even tussen door. Dat mag toch wel, hé?

De saamgestroomde menigte werd dus groepsgewijds nader onderwezen. Men las duidelijk, duidelijk in de wet Gods. Men las dus zo, dat het verstaan kon worden. Dat er duidelijk gesproken wordt, is natuurlijk niet zonder

betekenis. Dat een spreker zich daarin oefent, is gans niet verkeerd. Ik heb in mijn leven heel wat spraaklessen gehad. En daar ben ik nog dankbaar voor. Alle gaven die een mens gekregen heeft, ook de gave van het spreken, moeten in de dienst van God uitgebuit worden. Dat is al weer een zaak om over na te denken. Want de duivel weet van de gave van de stem ook gebruik te maken. Maar dan natuurlijk altijd op "zijn" manier. En dat is niet in de dienst van God.

Er werd niet alleen duidelijk gesproken, doch de zin werd ook verklaard. Zo maakten zij, dat men het verstond in het lezen.

De verklaring, die men gegeven heeft van hetgeen in de wet van Mozes, dat is in het Woord van God, geschreven stond, is een goede verklaring geweest. Daar kun je wel zeker van zijn. Water allemaal precies gezegd is en verklaard, verhaalt ons het boek Nehemia niet. Doch dat laat zich wel raden. Want in de boeken van Mozes stonden de wetten van God. O.a. de wet der tien geboden, maar ook de ceremoniële wet. De wet der tien geboden is de grondwet van het koninkrijk Gods. Dat is een eeuwige wet. Daarom is deze door de HEERE Zelf geschreven op twee stenen tafelen, waardoor het onvergankelijke wordt uitgedrukt. De ceremoniële wet, is de wet die de gehele offerdienst regelt. En al die offers toonden enerzijds de schuld aan, die betaald moest worden. En anderzijds lieten zij de genade van God zien. Want deze offers wezen heen naar dat ene volmaakte Offer, dat door de Heere Jezus Christus gebracht is, tot voldoening van de schuld, en tot verzoening van het aangezicht van God, t.o.v. een schuldig volk. Je zoudt het dus zo samen kunnen vatten, dat het daar in die openlucht kerkdienst ging over zonde en genade; vloek en zegen; schuld en vergeving; dood en leven. Dat is de "zin" geweest die men verklaarde. Dat zijn de zaken, waar het altijd weer over moet gaan. Het moet zó gebeuren, dat vanuit het Woord van God wordt verstaan hoe droevig het met de mens gesteld is. Hoe groot zijn zonden en ellenden zijn. Maar ook moet worden gehoord hoe men van al zijn zonden en ellenden verlost moet worden. Dat een mens zichzelf nooit verlossen kan. Doch dat God zo goed is, dat Hij voor een Verlosser gezorgd heeft. En dat Die alles volbracht heeft, wat tot de zaligheid van een verloren zondaar van node is.

Dit alles werd staande aangehoord. Denk daar niet gering over. Zes uur staan om te luisteren naar het Woord van God. Zo gebeurde het in de tijd van de hagepreken ook. Dat is in de tijd van de vervolging, bekend uit onze eigen vaderlandse geschiedenis. Kennen jullie die nog? Die staande menigte luisterde met stille aandacht. Met een heilige aandacht. Want het ging over dingen, die van groter waarde zijn, dan al datgene wat de wereld bieden kan. Het ging over het heil van hun onsterfelijke ziel. Zijn wij dat ons ook bewust, als we in de kerk ons bevinden? Dan kan het gesproken ons tot een eeuwige zegen zijn. Doch ik moet weer gaan eindigen. We zullen de volgende keer horen D.V. hoe het gehoor reageerde. Ook dat is de moeite waard om er kennis van te nemen. Nu moet ik weer afscheid gaan nemen.

O ja, jullie denken wel aan die ontmoetingsdag in Kampen, hé, op zaterdag 19 augustus! Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

De daad bij het Woord, onder redactie van C.D. Affourtit en C.J. van den Broek. Uitgeverij Van Wijnen, postbus 172, 8800 AD Franeker.

In een *Woord* voorafschrijven de samenstellers o.a.:

"Wanneer Evert Helms aan het eind van de vijftiger jaren afstudeert als arts, zijn er al contacten met de Deputaten voor de Buitenlandse Zending van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. Hij en zijn vrouw Leida, eveneens arts, oriënteren zich om als zendingsartsen uitgezonden te worden naar een gebied 'ergens' in de wereld.

Allerlei alternatieven vallen in de loop der (van de) tijd af en uiteindelijk worden zij uitgezonden naar het *Siloam Hospital* in het uiterste noordoosten van Zuid-Afrika. Dit in het kader van het zendingswerk van de Christelijke Gereformeerde Kerken onder de Venda's, een van de stammen in Zuid-Afrika.

Het zou een levenswerk worden voor dit artsen-echtpaar. Zij stonden aan de wieg van de opbouw van een gezondheidsdienst in Venda, een gebied dat later een zogenaamd onafhankelijk thuisland zou worden. Daarnaast waren en zijn zij nauw betrokken bij de ontwikkeling van het overige zendingswerk, met zijn vele facetten in kerk en samenleving in Venda.

In 1986, ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum als zendingsartsen, wordt het idee geboren hun een bundel opstellen in boekvorm aan te bieden. Deze bundel ligt thans voor u. Er is getracht een aantal opstellen te bundelen, die meer of minder rechtstreeks verband houden met zaken uit kerk en samenleving, waarbij zij zelf ook betrokken zijn geraakt in de loop der jaren in Venda. Daarbij zij overigens opgemerkt dat de opstellen niet noodzakelijkerwijs de opvattingen van het echtpaar Helms, of van de samenstellers van de bundel vertolken.

Tot zover de redactie. Er staan verschillende belangrijke bijdragen in dit boek. We willen er enkele noemen: Prof. dr. L. Floor schrijft over: Genezing in bijbels perspectief, Helena Faul en Elisabeth Nombayane Mokotong schrijven over: De rol van het kind in de Afrikaanse samenleving en J.H. Helms schrijft over: De arbeidsmotivatie van zwarten binnen de Westerse structuur. De schrijver is een zoon van de dokters Helms, student economie in Bloemfontein en nu in Tilburg. Van dokter E. Helms komen er ook een paar artikelen in dit boek voor.

Het is niet onze bedoeling op alle artikelen in te gaan. We willen voor één artikel een uitzondering maken. Maar eerst willen we onze waardering voor het echtpaar Helms en hun medische arbeid uitspreken. Dokter E. Helms is meermalen in mijn gemeente geweest om bij dia's te vertellen van zijn arbeid onder de Venda's.

Het boek bevat een opstel van Lillian T. Muofhe over: Vrouw, kerk en samenleving. De schrijfster is docente pedagogiek aan de Universiteit van Venda; weduwe van de in 1981 in de gevangenis omgekomen T.I. Muofhe. Zij neemt het in haar artikel op voor de vrouw in het ambt. Het ontgaat mij geheel en al waarom de samenstellers voor dit artikel een plaats ingeruimd hebben in een boek dat toch in hoofdzaak in de kring van Christelijke Gereformeerden afname zal vinden. De samenstellers hebben daarmee onze kerken en ook de familie Helms geen dienst bewezen. En door het opnemen van deze bijdrage heeft het toch in elk geval de schijn, ondanks wat ze in hun *Woord* voorafschrijven, dat zij niet tegen de vrouw in het ambt zijn. We betreuren de opname van dit artikel. Het ontsiert de bundel.

Het boek zou ons heel wat meer toegesproken hebben wanneer wat meer naar voren gekomen was het werk des Heeren in het hart van zondaren, zoals we dat in de Schrift vinden, bij voorbeeld in de geschiedenis van de Moorman. Of is dat er niet? Berichten van vrienden die wel eens op het zendingssterrein zijn geweest spreken van zorg.

De zendingsarbeid is naar Gods Woord. Het gebed bij het thuisfront mag wel tot de Heere zijn om de uitzending van arbeiders, de bekwaammaking en de zegen op de arbeid. De medische arbeid van onze dokters is uiteraard van grote betekenis. Dat blijkt ook wel uit dit boek. Het echtpaar Helms heeft zich veel moeten onzeggen. Er zijn ook nog andere artsen uit onze kringen, die in Zuid-Afrika of elders in de zending werken. De Heere moge hun aller arbeid rijk zegenen. Het boek telt 160 blz. en kost f 25,—.

B.

STEUN DE GBS

GBS is de afkorting van Gereformeerde Bijbelstichting. Wat het doel van deze Stichting is? ■ het behoud en bevorderen van het gebruik van de Bijbel in de aan ons volk toe-betrouwde Statenvertaling. ■ waarschuwen tegen de Schriftkritiek en de stroom van moderne bijbelvertalingen. ■ het verspreiden van betrouwbare vertalingen over de gehele wereld in samenwerking met de Trinitarian Bible Society (TBS) in Engeland. U kunt ons werk steunen door een gift over te maken op: giro nr. 1.355.824, penningm. GBS, Hendrik Ido Ambacht. U kunt zich ook aanmelden als donateur. U ontvangt dan vier keer per jaar ons blad *Standvastig*, waardoor u regelmatig wordt geïnformeerd over alles wat met het vertalen van de Bijbel te maken heeft.

Opgave van volledige naam met adres en postcode in enveloppe (zonder postzegel) sturen aan:

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18. 3300 WB DORDRECHT

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

NERVEUS?

Onze plantaardige
POST-en KALMEERINGS-
TAFLETEN
werken rustgevend en
versterken het
zenuwgestel.
Maandkurs f 22.50
DROGISTERIJ SKEING
Barneveldstraat 5
Haarlem Tel. 023-312842

KINDEREN ZIJN HET MEEST KWETSBAAR

- zijn ondervoed
- ontvangen geen onderwijs
- missen medische zorg

FINANCIËLE ADOPTIE GEEFT HEN

voedsel en kleding in de acute noodsituatie van nu
onderwijs om op eigen benen te staan voor straks
bijbelse boodschap die tot zegen kan zijn voor altijd

ER IS EEN GROEIENDE

WACHTLIJST VAN KINDEREN

Vraag informatie of
GEEF U OP ALS SPONSOR
à f. 37,50 / f. 40,- p.mnd.

ER ZIJN NOG VELE WACHTENDEN VOOR HAAR

**WOORD
& DAAD**

STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD

Postbus 560,
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566

Westkapelle TE HUUR

vacantiehuis en luxe sta-caravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

Voor een paar dagen of langer gezelligheid en sfeer, naar het dorpje Kesteren gelegen in de mooie Betuwe bekend om zijn landelijke omgeving ± 3 km van Rhenen.

PENSION

"DE PEEL"

waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boven-eindsestraat 14.
4041 EJ Kesteren.
Tel. 08886 - 1687.

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension:
02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing